

opira svoje zahtevanje, to je, da je Magdalena Dalla Zonca nezakonskega rodú.

Tega dokaza ni doprinesel in že zastran tega bilo je treba tožbo odbiti.

In negledé na to, ima li tožitelj dokazati nezakonsko rojstvo, ali pa pripadali tožencema dolžnost dokazati zakonsko rojstvo imenovane Magdalene, je jasno, da se v razodbah nižjih instanc ne more najti nikakeršna krivica, kajti vzešši v ozir izpovedbe vseh zaslišanih svedokov, podpirane z raznimi javnimi listinami in vzešši v ozir glavo XII. prve knjige ustave beneške in glavo LI. četrte knjige ustave vodnjanske, mogle sta ti instanci za gotovo vzeti, da je Magdalena Dalla Zonca zakonskega rodú. T.

Če plačilo za naročeno delo ni pogojeno, določi ga sodnik.

F. A. pravi v tožbi de pr. 31. decembra 1875, št. 8923:

Jaz sem bil od leta 1849. v M. učitelj. Od leta 1851 do 1870, torej skozi 19 let, sem razen svojega učiteljskega posla preskrboval tudi dekanu B. vse uradne in privatne pisarije. Vodil sem vse matrike, napravljval izpise iz njih, spisaval vse vloge in dopise na duhovske, politične in sodnijske urade in v letu 1852. in 1853. preskrboval sem tudi za dekana občinsko tajništvo. Mej temi 19. leti napravljval sem zanj vsa dolžna in odstopna pisma, pobotnice, prošnje za vknjiženja in prepise in druge sodnijske vloge.

Dekan je v teh 19. letih le malo pisal.

Vse te pisarije opravljal sem na zahtevanje dekana B. in sem zato opravilo potreboval vsak dan najmenj 2 uri. Plačila mi ni dekan nič obljubil, torej ga mora po §. 1152 o. d. z. določiti sodnik. Ker mi je dekan 500 gld. nekega dolga odpustil, hočem to v račun vzeti.

Ker je dekan umrl, tožim njegovega dediča F. B. in prosim razsodbe:

F. B. kot dedič dekana B. je dolžan meni za različne pisarije, ki sem jih od leta 1851 do 1870, torej skozi 19 let, na ukaz dekana B. preskrboval, na mesec 15 gld., torej na leto 180 gld.

za 19 let tedaj 3420 gld. in po odbitem odpuščenem dolgu 500 gld., v znesku 2920 gld. v 14. kneh pod eksekucijo poplačati.

Zatoženi ugovarja, da ni res, da bi bil tožnik vse te pisarije preskrboval in da ni res, da bi mu bil dekan to ukazal.

Dekan mu je, kakor tožnik sam pove, 500 gld. odpustil ter ga s tem popolnoma poplačal.

Š. 1152 o. d. z. se ne more v tem slučaju rabiti.

Zaslišane mnogobrojne priče so povedale, da je tožnikovo trdenje resnično.

C. kr. okrajna sodnija v Litiji je z rzsodbo od 1. julija 1878, št. 1635, spoznala, da ima zatoženi tožniku zaslužek za one pisarije v znižanem znesku mesečnih 9 gld., torej za leto 108 gld. in za 19 let 2052 gld. po odbitih 500 gld. v ostalem znesku 1552 gld. poplačati.

Razlogi prvega sodnika:

Po pričah je dokazano, da je F. A. skozi 19 let najmenj 2 uri na dan dekanu B. različne pisarije na njegovo zahtevanje opravljaj.

Po §. 1152 o. d. z. mora isti, kateri kakšno delo naroči, tudi primeren zaslužek plačati in če o tem zaslužku ni ničesar zgovorjeno, določi ga sodnik.

Če se pomisli, da je tožnik le po 2 uri na dan pisaril, zado-
stuje gledé na okoliščine in kraj, plačilo mesečnih 9 gld. tako, da se je torej samo ta znesek prisoditi mogel.

Na apelacijo zatoženega potrdila je višja sodnija z rzsodbo od 15. januarija 1879, št. 12124, prvosodnijsko rzsodbo.

Razlogi višjega sodnika:

Po izpovedbah mnogobrojnih prič je dokazano, da je F. A. od leta 1851 do 1870 pisarije dekana B. vodil. Te priče so govorile deloma o vseh 19. letih, kakor priče J. K., M. K. in M. A., deloma samo o nekaterih letih, kakor priča F. M. od leta 1854. do 1866, L. R. od leta 1854 do 1859 in M. G. od leta 1857 do 1863, in deloma o jednom letu, o dveh in treh letih. Vse izjave prič se v tem strinjajo, da je imel dekan B. veliko pisarije v privatnih in uradnih poslih, nekatere priče še celo povejo, da je imel dekan popolno, preobloženo zakotno pisarno in da je F. A., ako

ne vse, vendar večino pisarij opravljal, kar je tem bolj verjetno, ker je bil dekan B. po govorjenji prič kratkoviden in je imel slabo pisavo.

Več prič potrdi, da je F. A. sam vse pisarije napravljaval, da so bila vsa večja dela od F. A. pisana, da je on ves prosti čas v pisarniškem poslu dekana potratil.

Po vsem tem se mora dokazano smatrati, da je F. A. od leta 1851. do 1870. če ne vse, vsaj večji del dekanovih pisarij prekrboval in da je v to svrhu najmenj 2 uri na dan potreboval.

Tožnik zahteva primerno plačilo vsled §. 1152 o. d. z. rekoč, da je vsa opravila na zahtevanje dekana prevzel in mu tudi brez posebnega dogovorjenja vsled na tihem sklenene službene pogodbe plačilo pristuje.

Da se mora v tem slučaju §. 1152 o. d. z. uporabiti, ni dvomiti in ni res, da bi se moralo po določenih tega §., kakor toženi trdi, vsako delo posebej naročiti in dokazati, ampak zadostuje že, da se dokaže neprenehljivo enakomerno delo. Okoliščina, da tožnik ne zahteva zaslužka za posamezna dela, nego po obrokih — po mesecih oziroma letih — ne more pravice terjatve po §. 1152 o. d. z. predrugačiti, ker način, v katerem se terjatev zahteva, značaja terjatve predrugačiti ali odstraniti ne more; §. 1153 o. d. z. pa, kakor zatoženi sam spozna, v tem slučaju ne velja.

Da so se dela na ukaz dekana B. opravljala, dokazano je po pričah in se tudi pri okoliščini, da so bila dela večinoma v dekanovem stanovanji izvršena, ne more misliti, da bi jih bil F. A. prostovoljno in samo iz prijaznosti opravljal.

Toženi sicer pravi, da je dekan B. tožniku veliko dobrot storil in mu je ta le v zahvalo za dobrote dela opravljal.

O teh dobrotah ne vedo niti priče, niti zatoženi družega navesti, kakor da je dekan tožniku kavcijo posodil, ko je ta začel tobak prodajati in da mu je 500 gld. od dolga odpustil, katerih 500 gld. pa tožnik tudi v tožbi od svoje terjatve odračuni. Teh 500 gld. ne stoji v nobeni razmeri z vrednostjo večletnih in kakor priče povedo, zdatnih opravil tožnikovih in se ne more misliti, da je hotel dekan s tem tožnika popolnoma plačati.

Da tožnik toliko let ni zahteval plačila, se lahko razlaga iz položaja, v katerem je bil nasproti dekanu.

Ne gledé na to, da se je revni učitelj nasproti bogatemu, po svoji uradni in socijalni stopni veljavnemu dekanu le podložnega čutil, bil je tudi njegov dolžnik in njemu hvale dolžan. Upati je tudi smel, da se bo dekan vsaj v oporoki nanj spomnil.

Ta pravda obravnava torej službeno pogodbo po §. 1152 o. d. z., ker se mora po gori navedenih razmerah verjeti, da je dekan B. kot naročnik dela tudi voljo imel, primerno plačilo dati. Dolžnost plačila izvira iz postave in ni treba dokazati, da bi se bilo posebno plačilo obljubilo. Plačilo se je od sodnika na mesečnih 9 gld. določilo in ker je ta znesek gledé na način službovanja in na dolgost časa primeren, ne more se na tem nič prenarediti.

Na izvenredno revizijo potrdila je najvišja sodnija razsodbi spodnjih inštanc z razsodbo od 16. julija 1879, št. 7626.

Razlogi tretjega sodnika:

V izvenredni revizijski pritožbi ne nahaja se pogojev, pod katerimi bi se moralo na njo vsled dvornega dekreta od 15. februvarja 1833, št. 2593, ozir jemati. Ničnosti zatoženi ne trdi in se tudi iz pravedenskih pisem ne razvidi.

Da pa v razsodbah prvih sodnikov ni jasne nepostavnosti, dokazano je iz razlogov družega sodnika, po katerih je dekan B. tožniku skozi 19 let zmirom taka dela opravljati dajal, za katera povračilo sicer ni bilo obljubljeno, se pa glede na trud pri izvrševanju in gledé na zamudo časa samo ob sebi razume (§. 1152 o. d. z.).

Curator ad actum in njegove pravice.

C. kr. okrožno sodišče v Novem mestu dovolilo je o prošnji Neže Mogolič z odlokom od 30. novembra 1880, br. 1312, na podlagi pobotnice od 10. novembra 1850 v zvezi s kupno pogodbo od 2. marca 1849 predbeležbo (predznambo) izbrisa zastavne pravice za terjatev Kasparja Pretnerja iz dolžnega pisma od 17. marca 1849 v ostalem znesku 400 gld. proti temu, da se predbeležba opraviči ali v postavnem ali v podaljšanem roku.

Ker ni bilo znano, kje biva Kaspar Pretner ter tudi njegovi nasledniki niso bili znani, postavilo je sodišče njemu — oziroma njegovim neznanim naslednikom v osobi odvetnika dr. Rozine